

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Nr wersji: 1	SOP-DLiIT/PSBK-PZ-01	Strona zał. 1 z 4
Załącznik nr: 11	Wersja zał. nr: 1.1	Data: 15.09.2025

Wytyczne dotyczące zlecania, pobierania, przechowywania i transportu próbek do badań immunohematologicznych do RCKiK dla podmiotów zewnętrznych

1. ZASADY OGÓLNE:

- 1.1. Badania z zakresu immunologii transfuzjologicznej wykonywane są na podstawie zlecenia na badanie, z próbki krwi pacjenta specjalnie w tym celu pobranej.
- 1.2. Do każdej próbki krwi przekazywanej na badania do Pracowni Serologicznej Badań Konsultacyjnych (PSBK) należy dołączyć odpowiedni formularz zlecenia na badanie.
- 1.3. Dane pacjenta umieszczone na etykiecie próbki muszą być zgodne z danymi na zleceniu. Jeśli nie są zgodne należy postępować zgodnie z pkt. 13.
- 1.4. Przed wysłaniem badania w trybie pilnym należy telefonicznie zawiadomić pracownika PSBK
TELEFON: 58 308 16 46, 58 308 16 47
Umożliwi to:
 - 1.4.1. sprawdzenie czy pacjent figuruje w kartotece pacjentów badanych w RCKiK,
 - 1.4.2. ewentualną modyfikację ilości materiału do wykonania badania (np. dodatkowe próbki w przypadku pacjenta ze stwierdzonymi autoprzeciwciałami, reakcjami nieswoistymi), co może znacząco wpłynąć na czas wykonania badania,
 - 1.4.3. optymalne zorganizowanie pracy w PSBK z uwzględnieniem przysyłanych badań, szczególnie tych do wykonania w trybie pilnym.

2. FORMULARZE ZLECEŃ

- 2.1. Zlecenie na badanie grupy krwi.
- 2.2. Zlecenie na wykonanie próby zgodności.
- 2.3. Zlecenie na konsultacyjne badanie immunohematologiczne.
- 2.4. Zlecenie na konsultacyjne badanie immunohematologiczne w IHiT w Warszawie.
- 2.5. Deklaracja świadomej zgody na wykonanie molekularnych badań genetycznych i cytogenetycznych (formularz IHiT w Warszawie).

Uwaga: Wzory formularzy zleceń do PSBK są dostępne na stronie internetowej RCKiK Gdańsk. Istnieje możliwość korzystania z własnych formularzy uwzględniających wszystkie informacje zawarte we wzorach RCKiK.

3. ZLECENIA NA BADANIE:

- 3.1. Zlecenie wypełnić kompletnie z uwzględnieniem wszystkich wymaganych w formularzu informacji na podstawie danych z aktualnej i dostępnej archiwalnej dokumentacji, oraz wywiadu pacjenta.
 - 3.1.1. Określić tryb wykonania badania.
 - 3.1.2. W przypadku planowanego zabiegu należy wpisać datę zabiegu. **Jeśli zabieg jest w tym samym lub następnym dniu, określić planowaną godzinę zabiegu.**
 - 3.1.3. Jeśli wymagany jest dobór krwi do transfuzji, **dołączyć zlecenie na wykonanie próby zgodności** (lub adnotacja na zleceniu na badanie konsultacyjne) i **zamówienie na KKCz.**
- 3.2. Do każdego zlecenia na badanie konsultacyjne, które jest kontynuacją badania wykonywanego w PST z podmiotów zewnętrznych, należy **dołączyć wydruk z analizatora z obrazem otrzymanych reakcji**- (dotyczy badań wykonanych na analizatorze).
- 3.3. Do zlecenia na wykonanie próby zgodności należy dołączyć odpis wyniku grupy krwi pacjenta lub kopię tego wyniku potwierdzoną za zgodność z oryginałem.
Nie obowiązuje jeśli pacjent ma wynik badania grupy krwi z RCKiK w Gdańsku.

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Nr wersji: 1	SOP-DLiIT/PSBK-PZ-01	Strona zał. 2 z 4
Załącznik nr: 11	Wersja zał. nr: 1.1	Data: 15.09.2025

- 3.4. Na formularzu zlecenia jednoznacznie określić dane zleceniodawcy („płatnika”) – np. **pieczętka podmiotu** na który zostanie wystawiona faktura (wyłącznie podmioty mające podpisaną umowę z RCKiK na wykonywanie badań).
- 3.5. W razie konieczności kontynuowania badania w IHiT w Warszawie należy dodatkowo przysłać wypełniony i podpisany przez pacjenta i lekarza kierującego formularz IHiT „Deklaracja świadomej zgody na wykonanie molekularnych badań genetycznych i cytogenetycznych”.
- 3.6. Badania, za które pacjent płaci indywidualnie, mogą być przekazywane za pośrednictwem PST wyłącznie po telefonicznym ustaleniu z pracownikiem PSBK. Odbiór wyniku możliwy jest wyłącznie bezpośrednio w RCKiK.

4. RODZAJ I ILOŚĆ MATERIAŁU DO BADAŃ Z ZAKRESU IMMUNOLOGII TRANSFUZJOLOGICZNEJ WYMAGANE przez PSBK.

- 4.1. Pobrać próbki krwi żyłnej o objętości:
 - 4.1.1. **7-10 ml** do próbówki suchej lub ze środkiem wykrzepiającym,
 - 4.1.2. **7-10 ml** do próbówki z antykoagulantem (EDTA) – **(2 x 4ml)**.
- 4.2. Od noworodków, niemowląt pobrać próbkę **2-5 ml** krwi żyłnej do suchej próbówki lub z antykoagulantem (EDTA).
- 4.3. W wyjątkowych przypadkach dopuszcza się pobranie krwi tętniczej lub pępowinowej
- 4.4. **Nie należy pobierać próbek krwi do probówek z żelem separującym.**

5. RODZAJ I ILOŚĆ MATERIAŁU DO BADAŃ WYKONYWANYCH w IHiT w Warszawie

- 5.1. Do Pracowni Immunologii Krwinek Czerwonych:
 - 5.1.1. badanie identyfikacji przeciwciał:
 - **2x 7-10 ml** do próbówki ze środkiem wykrzepiającym,
 - **2x 4-6 ml** do próbówki z antykoagulantem (EDTA),
 - **2x 4-6 ml** do próbówki z antykoagulantem (EDTA) od ojca dziecka w przypadku diagnostyki konfliktu serologicznego;
 - 5.1.2. badanie grupy krwi w ukł. ABO, RhD z uwzględnieniem techniki biologii molekularnej
 - **2x 4-6 ml** do próbówki z antykoagulantem (EDTA)
- 5.2. Do Pracowni Immunologii Leukocytów i Płytek Krwi (np. diagnostyka TRALI)
 - **5-7 ml** do próbówki ze środkiem wykrzepiającym,
 - **2x 4-6 ml** do próbówki z antykoagulantem (EDTA).

Uwaga: w przypadku badań niestandardowych, należy pobrać próbki w ilości zgodnej z indywidualnymi ustaleniami z PSBK (telefon 58 308 16 46, 58 308 16 47).

6. SZCZEGÓLNE ZALECENIA DOTYCZĄCE POBRANEGO MATERIAŁU W ZALEŻNOŚCI OD ZLECONEGO BADANIA:

- 6.1. Badania grupy krwi w celu wydania potwierdzonego wyniku grupy krwi/ do celów trwałej ewidencji (karta identyfikacyjna grupy krwi, wpis do książeczki wojskowej)- wymagające dwóch oznaczeń grupy krwi w układzie ABO RhD:
 - 6.1.1. należy dostarczyć próbki z „dwóch niezależnych pobrań” (w różnym czasie),
 - 6.1.2. „z drugiego pobrania” dopuszcza się pobranie jednej próbki krwi do próbówki ze środkiem wykrzepiającym lub na antykoagulant.
- 6.2. Badania po reakcji poprzetoczeniowej:
 - 6.2.1. należy przysłać próbki krwi biorcy i dawcy/ów z których wykonano próbę zgodności (próbki archiwalne),
 - 6.2.2. dodatkowo materiał pobrany od pacjenta po przetoczeniu składnika (zgodnie z pkt.4)

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Nr wersji: 1	SOP-DLiIT/PSBK-PZ-01	Strona zał. 3 z 4
Załącznik nr: 11	Wersja zał. nr: 1.1	Data: 15.09.2025

6.3. W sytuacji kiedy ilość pobranego materiału jest niewystarczająca do wykonania pełnego badania, po telefonicznym zgłoszeniu z PSBK, należy jak najszybciej dostarczyć dodatkowe próbki w ilości zgodnej z zaleceniem.

7. ZASADY POBIERANIA MATERIAŁU NA BADANIA KONSULTACYJNE Z ZAKRESU IMMUNOLOGII TRANSFUZJOLOGICZNEJ

- 7.1. Przed pobraniem próbki krwi należy dokonać jednoznacznej identyfikacji i weryfikacji tożsamości osoby, od której jest pobierana próbka.
- 7.2. Do pobierania krwi żyłnej stosować zamknięte systemy jednorazowe, pozwalające na pobieranie krwi w objętości wynikającej z zakresu zleconych badań.
- 7.3. Stosować probówki jednorazowego użytku, zaopatrzone w trwałą etykietę.
- 7.4. Materiał pobierany do badań należy traktować jako potencjalnie zakaźny.
- 7.5. Sposób pobierania materiału do badań nie może zmieniać jego właściwości.
- 7.6. Nie pobierać próbek krwi z miejsca wkłucia, do którego podawane są płyny infuzyjne, leki, składniki krwi.
- 7.7. Nie przysyłać próbek krwi, z których były wykonywane już jakiekolwiek inne oznaczenia (z wyjątkiem próbek na badania po reakcji poprzetoczeniowej- pkt.6.2).

8. OPIS PRÓBEK KRWI:

- 8.1. Opis próbek należy wykonać w obecności pacjenta, na podstawie danych uzyskanych od pacjenta, a jeżeli jest to niemożliwe- danych uzyskanych na podstawie stosowanego w podmiocie leczniczym znaku identyfikacyjnego. Na etykiecie znajdującej się na probówce wpisać w sposób czytelny:
 - 8.1.1. nazwisko i imię pacjenta (drukowanymi literami),
 - 8.1.2. nr PESEL a w przypadku jego braku datę urodzenia pacjenta,
 - 8.1.3. datę i godzinę pobrania próbki.
- 8.2. W przypadku braku możliwości uzyskania danych pacjenta, na etykiecie probówki należy wpisać:
 - 8.2.1. symbol NN,
 - 8.2.2. płeć,
 - 8.2.3. numer księgi głównej lub niepowtarzalny numer identyfikacyjny pacjenta.
- 8.3. W przypadku stosowania systemów teleinformatycznych dopuszcza się stosowanie opisu próbki w formie drukowanej etykiety z danymi pacjenta.
- 8.4. Osoba pobierająca sprawdza zgodność danych pacjenta na etykiecie probówki z krwią i na zleceniach. Potwierdza to czytelnym podpisem na formularzu zlecenia, oraz wpisuje datę i godzinę pobrania.

9. PRZECHOWYWANIE PRÓBEK KRWI

Pobraną próbkę krwi należy przechowywać w temp. 2-8 °C.

10. TRANSPORT MATERIAŁU DO BADAŃ SEROLOGICZNYCH

- 10.1. Pracownik Pracowni Immunologii Transfuzjologicznej pośredniczącej w przesyłaniu próbek do PSBK z oddziałów szpitalnych/ od kontrahentów, powinien sprawdzić:
 - 10.1.1. pobrane próbki krwi- czy spełniają wymagania (pkt.4, 5, 6,7,8),
 - 10.1.2. zlecenie- czy jest wypełnione poprawnie i kompletnie (pkt.3),
 - 10.1.3. zweryfikować zgodność danych pacjenta z opisu probówki i na zleceniu.
- 10.2. Transport organizuje placówka przekazująca materiał do badań, zgodnie z obowiązującymi procedurami w danym miejscu, uwzględniając zachowanie odpowiedniej temperatury transportu:

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku		
Nr wersji: 1	SOP-DLiIT/PSBK-PZ-01	Strona zał. 4 z 4
Załącznik nr: 11	Wersja zał. nr: 1.1	Data: 15.09.2025

- 10.2.1. próbki pobrane i dostarczane niezwłocznie do badań w tym samym dniu;
temperatura transportu 2 - 25°C,
- 10.2.2. próbki pobrane w dniu poprzedzającym transport, przechowywane w temp.
2 - 8°C; temperatura transportu 2 - 10°C.
- 10.3. Należy zabezpieczyć materiał przed uszkodzeniem w sposób zapewniający
bezpieczeństwo osobie transportującej i przyjmującej próbki.
- 10.4. Próbkę należy dostarczyć do RCKiK przez osoby do tego upoważnione, w zamkniętym
opakowaniu transportowym (zbiorczym) zawierającym informacje:
 - 10.4.1. „materiał zakaźny”,
 - 10.4.2. nazwa jednostki przysyłającej materiał,
 - 10.4.3. liczba próbek krwi pacjentów,
 - 10.4.4. gdy konieczne jest opracowanie próbek w danym dniu należy umieścić napis PILNE.

11. PRZEKAZANIE MATERIAŁU DO BADAŃ:

Próbki należy przekazać bezpośrednio do PSBK. Wejście jak do Ekspedycji (poziom 1 w nowym budynku RCKiK):

- 11.1. **zadzwoń dzwonkiem opisanym „PSBK”** znajdującym się przy drzwiach, po prawej stronie „lady” Ekspedycji (miejsce wydawania składników krwi do podmiotów leczniczych),
- 11.2. próbki wraz ze zleceniem umieścić w koszyku opisanym „PRÓBKİ DO PRACOWNI KONSULTACYJNEJ” – lada w Ekspedycji (po prawej stronie),
- 11.3. poczekać na odbiór próbek przez pracownika PSBK.

12. CZAS WYKONANIA BADANIA

- 12.1. Próbkę przeznaczoną do badania w trybie zwykłym lub nie posiadającą adnotacji o trybie wykonania będą opracowywane w kolejności dostarczenia do PSBK.
- 12.2. Badania „PILNE” wykonywane są w pierwszej kolejności, w możliwie najkrótszym czasie.
- 12.3. W sytuacjach ratowania życia należy niezwłocznie, telefonicznie powiadomić Pracownię Serologiczną Badań Konsultacyjnych (PSBK), nr telefonu 58 308 16 46, 58 308 16 47.
W takim przypadku badanie będzie wykonane niezwłocznie po przyjęciu do PSBK.

13. POSTĘPOWANIE Z MATERIAŁEM NIE SPEŁNIAJĄCYM WYMAGAŃ

- 13.1. W przypadku stwierdzenia niezgodności otrzymanego materiału do badań z wymaganiami dotyczącymi pobierania, opisu próbek i transportu, błędów w zleceniach na badania, pracownik PSBK odmawia wykonania badania.
 - 13.1.1. Zawiadamia o tym fakcie zleceniodawcę - PST wykonującą badania dla danego zleceniodawcy.
 - 13.1.2. Powód odmowy wykonania badania wraz z danymi osoby o tym fakcie zawiadomionej z danej jednostki zlecającej, odnotowuje w dokumentacji zgodnie z SOP-DLiIT/PSBK-PZ-01.